

Kangasniemi

SE ON SE PAIKKA

KANGASNIEMEN KUNNAN KONSERNIOHJE 2021

KH 10.5.2021
KV 17.5.2021

Sisällys

1 JOHDANTO.....	2
2 KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE.....	2
3 KONSERNIOHJEEN SOVELTAMISALA	2
4 KONSERNIOHJEEN KÄSITTELY JA HYVÄKSYMINEN	3
5 KONSERNIOHJEEN SITOVUUS.....	3
6 KUNTAKONSERNIIN KUULUVAT YHTEISÖT.....	4
7 KUNNAN KONSERNIJOHTO JA TOIMIELINTEN TOIMIVALLAN JAKO.....	4
8 KUNTAKONSERNIN TALOUDEN JA INVESTOINTIEN SUUNNITTELU JA OHJAUS	6
9 KONSERNIVALVONNAN JA RAPORTOINNIN SEKÄ RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN	6
10 KUNNAN LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TIETOJENSAANTIOIKEUDEN TURVAAMINEN	7
11 KONSERNITILINPÄÄTÖS.....	7
12 KUNNAN TYTÄRYHTIÖIDEN HALLITUSTEN JÄSENTEN NIMITTÄMINEN SEKÄ JÄSENILLE MAKSETTAVAT KOKOuspalkkiot	8
13 KUNNAN TYTÄRYHTIÖIDEN HYVÄ HALLINTO JA JOHTAMISTAPA	8
14 TIEDOTTAMINEN	8
15 KUNTAKONSERNIN TARKASTUS	9
16 HANKINTA.....	9
17 KONSERNIOHJEEN VOIMAANTULO	9

1 JOHDANTO

Kuntalain mukaan kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Kunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta.

Konserniohje antaa selkeän ja monipuolisen kuvan konsernirakenteesta, omistusjärjestyksestä ja konsernin toimintaan liittyvistä menettelytavoista. Konserniohje ei ylitä missään tilanteessa lain-säädäntöä eikä ohje voi velvoittaa tytäryhteisöä toimimaan sen edun vastaisesti.

2 KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE

Konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjeen tarkoituksena on luoda puitteet konserniyhtiöiden ja yhteisöjen hyvälle hallintotavalle ja raportoinnille sekä lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä, tiedon laadun parantamista ja tiedonkulun tehostamista. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja konsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Konserniohjeella konsernijohto antaa konsernitason toimintaohjeet ja -periaatteet sekä täsmentää kunnan, kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan asemaa konsernin johtajana.

3 KONSERNIOHJEEN SOVELTAMISALA

Konserniohje koskee Kangasniemen kuntaa ja sen tytäryhteisöjä.

Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajat pyrkivät siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja säätiöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Kangasniemen kunnalla katsotaan olevan kirjanpitolain mukaisesti määräysvalta konserniyhteisössä, kun sillä on

- 1) enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkaiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhteisöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen; tai
- 2) oikeus nimittää tai erottaa enemmistö yhteisön hallituksen tai siihen verrattavan toimielimen jäsenistä taikka sellaisen toimielimen jäsenistä, joilla on tämä oikeus ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kun 1) kohdassa mainittu määräenemmistö: tai
- 3) kunta muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa yhteisössä.

4 KONSERNIOHJEEN KÄSITTELY JA HYVÄKSYMINEN

Kunnanvaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta kuntalain 14 §:n mukaisesti.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhtiöiden yhtiökokouksissa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

Tällöinkin yhteisöjen toimielinten, toimielinten jäsenten sekä toimitusjohtajien veloitteet ja vastuut määräytyvät kutakin yhteisöä koskevan lainsäädännön mukaan.

Osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien ohjaukseen konserniohjetta noudatetaan soveltuvin osin.

5 KONSERNIOHJEEN SITOVUUS

Kuntakonsernissa hyväksytyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön

kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konsernijohdolle.

Tämä konserniohje ei muuta tytäryhtiöiden, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta. Konserniohjeen noudattamatta jättäminen voi kuitenkin johtaa vahingonkorvausvastuuseen, mikäli sen noudattamatta jättämisen seurauksena on merkittävää haittaa tai vahinkoa tytäryhteisölle tai omistajalle.

6 KUNTAKONSERNIIN KUULUVAT YHTEISÖT

Kangasniemen kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat tytäryhtiöt sekä muut yhteisöt, joiden toiminnassa kunta on omalla omistusosuudellaan mukana.

Tytäryritys	Konsernin äänivaltaosuus yrityksessä yli 50 %
Osakkuusyritys	Konsernin äänivaltaosuus yrityksessä 20-50 %
Kuntayhtymät	

Yrityksen nimi	Yrityslaji	Kuntakonsernin omistusosuus yrityksessä/kuntayhtymässä
Kangasniemen Vuokratalot Oy	tytäryhteisö	100 %
Ki Oy Kangasniemen Kunnantalo	tytäryhteisö	91,96 %
Ki Oy Kangasniemen Teollisuustalo	tytäryhteisö	100 %
Kangasniemen Matkakiinteistö	tytäryhteisö	60 %
Etelä-Savon Maakuntaliitto	Kuntayhtymä	3,56 %
Etelä-Savon Sairaanhoidopiiri	Kuntayhtymä	5,47 %
Itä-Suomen Päihdehuolto ky	Kuntayhtymä	1,10 %
Vaalijalan kuntayhtymä	Kuntayhtymä	1,67 %
As Oy Tukihaka	osakkuusyhteisö	34,29 %
As Oy Kangasniemen Jokipelto	osakkuusyhteisö	25,54 %

7 KUNNAN KONSERNIJOHTO JA TOIMIELINTEN TOIMIVALLAN JAKO

Konsernijohto, konsernijohdon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kunnan hallintosäännössä. Hallintosäännön 21 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja sekä talouspäällikkö.

Hallintosäännön 22 §:n mukaan konsernijohdon tehtävät ja toimivallan jako on seuraava:

Kunnanhallitus

- 1.vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittamisestä ja valmistelusta valtuustolle,
2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoi konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
3. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon,
4. antaa valtuustolle neljännesvuosittain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
5. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa sekä
6. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa
7. käyttää osakkeenomistajalle kuuluvaa päätösvaltaa silloin, kun päätös tehdään yhtiökokousta pitämättä.

Kunnanjohtaja

- 1.vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnasta kunnanhallitukselle
- 2.seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehittymistä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä kunnanhallitukselle
- 3.antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämistä asioista
- 4.valmistelee konserniohjeessa tarkoitetun ennakkohyväksynnän antamisesta tytäryhteisöille ja lausuu tarvittaessa tytäryhtiöille ja tytäryhteisöille näiden taloussuunnitelmista ja –arvioista
- 5.tekee vaatimuksen ylimääräisen yhtiökokouksen tai vastaavan koolle kutsumisesta
- 6.valmistelee kunnanhallitukselle yhtiöiden ja muiden yhteisöjen perustamista, osakkeiden ja osuuksien ostamista ja myymistä sekä säätiöiden perustamista koskevista asioista
- 7.valmistelee kunnanhallitukselle perustamisen jälkeen, osakassopimuksen ja muihin vastaaviin asiakirjoihin tehtävistä muutoksista
- 8.tekee vaatimuksen erityistilintarkastuksen järjestämiseksi
- 9.vastaa konserniohjeen kehittamisestä ja valmistelusta
- 10.valmistelee kunnanhallitukselle keskeisimmät elinvoimahankkeet
- 11.edistää ja kehittää kuntakonsernin ja elinkeinotoimijoiden välistä yhteistyötä
- 12.vastaa elinvoimaa tukevien kumppanuuksien kehittamisestä
- 13.edistää ja kehittää osaltaan kuntamarkkinointia.

8 KUNTAKONSERNIN TALOUDEN JA INVESTOINTIEN SUUNNITTELU JA OHJAUS

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteet, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhtiöiden kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhtiöiden toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista.

Tytäryhtiöiden taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhtiön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kunnan talousarvio- ja suunnitelman valmisteluvaiheessa pidetään konsernijohdon ja tytäryhtiöiden edustajien välinen neuvottelu, jossa käydään läpi talouden ja toiminnallisten tavoitteiden asettaminen sekä merkittävimmät investointihankkeet ja muut mahdolliset toimintaan ja talouteen vaikuttavat muutokset.

Kunnan talousarviossa ja – suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhtiöiden hallitusten tulee toimittaa kunnalle sen edellyttämät tiedot tytäryhtiöiden tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohdon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet tytäryhtiöiden talousarvotietojen ilmoittamisesta kunnan talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaa varten, mm. tilivelvolliset, strategiset tavoitteet ja mittarit, sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä talous- ja henkilöstötiedot.

9 KONSERNIVALVONNAN JA RAPORTOINNIN SEKÄ RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN

Kunnan tytäryhtiön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto ja konsernijaosto seuraavat säännöllisesti tytäryhtiöiden toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhtiön tulee antaa seurantaa varten kunnalle raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä kunnan talousarvion täytäntöönpano-ohjeen raportointiohjeistuksen mukaisesti. Tytäryhteisöllä tulee

olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohtolle.

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhtiöiden tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitoa.

Tytäryhtiöiden tulee toimittaa konsernijohtolle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

10 KUNNAN LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TIETOJENSAANTIOIKEUDEN TURVAAMINEN

Kunnan luottamushenkilöillä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhtiöiden toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti konsernijohtolle eli kunnanjohtajalle tai muulle konsernivastuussa olevalle viranhaltijalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettävien asiakirjojen osalta luottamushenkilöltä pyydetään kirjallinen kuittaus siitä, että hän on vastaanottanut salassa pidettäviä tytäryhteisöä koskevia asiakirjoja.

11 KONSERNITILINPÄÄTÖS

Konserniyhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Kunta laatii kuntalain 114 § mukaisesti konsernitilinpäätöksen, johon sisältyy konsernitase, - tuloslaskelma ja rahoituslaskelma liitetietoineen. Konserniyhteisöjen tulee järjestää kirjanpitonsa siten, että kunta pystyy laatimaan konsernitilinpäätöksen kuntalain vaatimassa määräajassa. Konserniyhtiöiden tulee toimittaa konsernitilinpäätöksen laatimista varten tarvittavat tiedot kunnan taloushallintoon taloushallinnon ohjeistuksen mukaisesti. Konserniyhteisöjen tulee noudattaa kunnan ohjeita yhtenäisistä arvotus- ja jaksotusperiaatteista.

12 KUNNAN TYTÄRYHTIÖIDEN HALLITUSTEN JÄSENTEN NIMITTÄMINEN SEKÄ JÄSENILLE MAKSETTAVAT KOKOUSHALVAKKIOT

Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus päättää ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhtiöiden hallitukseen. Ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolainmukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhtiöiden hallitukseen voidaan nimetä kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhtiöiden hallituksella tulee olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hallituksen jäsenille maksettavien kokouspalkkioiden osalta noudatetaan kunnan hallintosäännön määräyksiä luottamushenkilöille maksettavista palkkioista.

13 KUNNAN TYTÄRYHTIÖIDEN HYVÄ HALLINTO JA JOHTAMISTAPA

Konserniyhtiöiden tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kunnan omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten.

14 TIEDOTTAMINEN

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan. Yhteisön on annettava tarvittavat tiedot kuntaan. Ennen tietojen antamista yhteisön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa. Yhteisön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksituloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita. Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevilla asioilla tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

15 KUNTAKONSERNIN TARKASTUS

Tilintarkastus

Kaikkiin kunnan tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä ja huolehtii tilintarkastuksen kilpailutuksesta. Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tytäryhteisöltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhtiön toimitusjohtajan ja / tai hallituksen puheenjohtajan kuultavaksi kunnan tarkastuslautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Sisäinen tarkastus

Sisäisellä tarkastuksella on oikeus saada tytäryhteisöltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhtiön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallin järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.

16 HANKINTA

Tytäryhteisöjen tulee noudattaa soveltuvin osin kunnan hankintaohjeita. Tytäryhteisöjen kilpailuttamisrajaksi hyväksytään 15.000 euroa.

17 KONSERNIOHJEEN VOIMAANTULO

Tämä konserniohje tulee voimaan 1.6.2021 alkaen ja sillä kumotaan kunnanvaltuuston päätöksen 14.12.2009 § 91 hyväksymät konserniohjeet. Ohjetta päivitetään ja tarkennetaan tarpeen mukaan valtuuston päätösten mukaisesti.